

“Celebrem els triomfs del Barça perquè tenim poques coses a celebrar”

Josep Termes (Barcelona, 1936) ja anava de ben xic al camp de les Corts. Els anys 60, després d'haver-se dedicat a l'activisme polític clandestí, se'n va fer soci. És un gran observador de la història del club, com a bon expert en la història del país, especialment dels moviments socials i del catalanisme. Ha estat professor de la UAB i catedràtic de la UPF, on s'ha jubilat.

—El club de futbol del Barça creix, d'any en any, en popularitat i presència, a casa i al món. Quins fets, quines circumstàncies fan possible aquest fenomen?

—En primer lloc, la televisió. Els partits de lliga, no tan sols els d'Europa, es poden veure per tot el món. El futbol és un gran espectacle televisiu. I els qui en surten més beneficiats són els capdavanters, com és el cas del Barça. En segon lloc, parlaria d'una circumstància destacada. Tot i que el Barça és molt popular a Catalunya i podríem dir que, en un cert sentit, la representa, hi ha un sector d'espanyols, si voleu petit, però important, que es fa del Barça.

—Això és d'ara, penseu, o dels darrers anys?

—És anterior, es comença a gestar quan es crea la imatge, durant el règim, del Madrid franquista i del Barça anti-franquista. I per això gent anticatalanista com Juan Carlos Rodríguez Ibarra, o l'actual ambaixador al Vaticà, Francisco Vázquez Vázquez, ex-alcalde de la Corunya, són del Barça. Gent que va contra el Madrid, perquè és del poder. És a dir, els qui senten que formen part de les minories, de la perifèria. A Gibraltar són del Barça més que cap altra cosa.

—L'any 1969, la revista d'esquerrers per excel·lència, el setmanari madrileny *Triunfo*, dedica una coberta al Barça, amb un gran article de

L'historiador Josep Termes, premi d'Honor de les Lletres Catalanes i barcelonista de tota la vida, analitza el fenomen de la creixent popularitat del Barça, a casa i a l'estranger. Creu que l'entusiasme pels triomfs de l'equip de futbol del Barça mostra que tenim poques coses a celebrar, com a catalans nacionals.

L'enyorat barcelonista Manuel Vázquez Montalbán. Il·lustrada amb un magnífic escut de roba del Barça, era descaradament favorable: “Más allá del fútbol. ¡Barça! ¡Barça! ¡Barça!”

—Això.

—Però no tots els seguidors espanyols del Barça deuen ser d'esquerrers, no?

—És clar. Jo segueixo els SMS dels espectadors de les cadenes ultres, com *Intereconomía* i *Veo*, i són plens d'espanyols que donen visques al Barça. Fins al punt que n'hi havia un que deia, després de la xiulada a l'himne espanyol a Mestalla, que “los españoles que son del Barça que se lo hagan mirar y que cambien de equipo”. Senyal que n'hi ha molts.

—Veieu, en aquest fenomen, una línia contínua i constant, al llarg de la història, o hi detecteu etapes?

—Es produeix, segons el meu parer, un canvi enorme a partir de la presidència de Núñez. L'època Núñez-Laporta ha donat un nou aire al Barça, el d'un club professional i sòlid. Per valorar-ho com es mereix, només cal comparar-ho amb els tripijocs del Madrid, amb la martingala econòmica de Florentino, que —tinc la impressió— s'han polit els diners de l'operació immobiliària en quatre anys. El directiu Sala Martín ha parlat d'un pla de viabilitat per als 25

anys vinents. Si ens venem el Ministadi, no ens podem gastar els diners en quatre dies, com ha fet el Madrid. Aquí hi ha un canvi. Ni Núñez ni Laporta no han deixat de pensar a llarg termini. Molts presidents de futbol, com se sap, tiren la casa per la finestra.

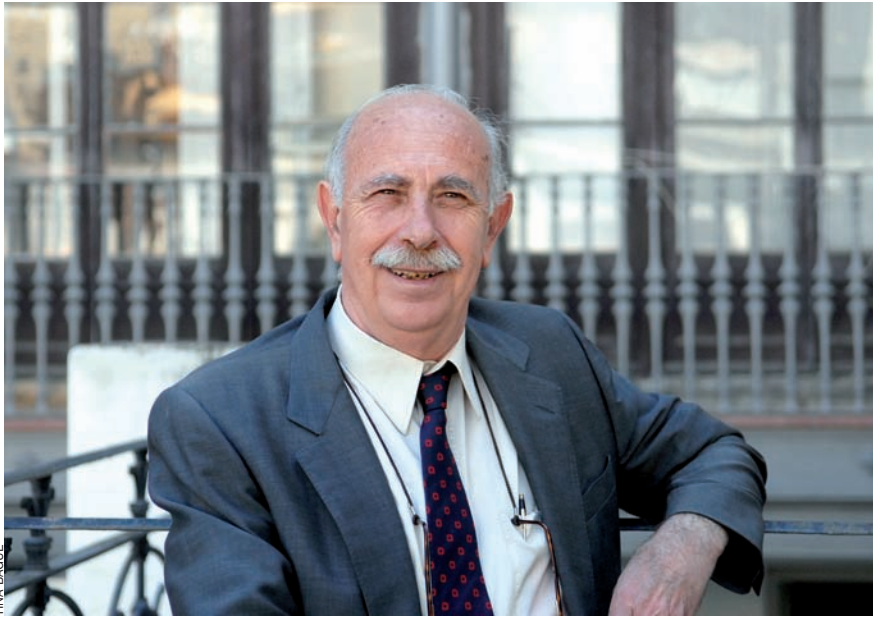
—I l'estabilitat institucional, també, no? La imatge del Madrid, amb canvis sobtats de president i assemblees de per riure, és ben diferent.

—Tot i que vam tenir el vot de censura contra Laporta, gràcies a Déu va acabar tot bé. Perquè jo crec que els equips han de tenir estabilitat institucional. Els canvis s'han de produir amb les eleccions, acabats els períodes reglamentaris.

—A banda del fenomen televisiu, penseu que hi ha més factors que contribueixen a fer cada vegada més famós i estimat el Barça a tot el món?

—N'hi ha un de molt destacat i és que la llei Bosman ha permès que hi hagi jugadors de més països. Fins i tot de més religions i races, de negres a musulmans, siguin africans o siguin de països europeus, com és el francès Henry. Cada vegada hi ha més països implicats.

—D'africans, no n'havíem tingut gaires. De mexicans, tampoc. I d'argentins formats al planter, com Messi, no en sé cap més.

TINA BAGUÉ

Josep Termes, premi d'Honor de les Lletres Catalanes, segueix de ben a prop el Barça. És expert en catalanisme i moviments socials.

—El problema seria que es convertissin en mercenaris. Però el Barça ho fa molt bé equilibrant-ho. Com? Potenciant el planter com cap altre equip. I això del planter irrita sobre manera el Madrid.

—**També ha crescut la representativitat catalana del Barça. Anys enrere, fora de Barcelona no se sortia al carrer a celebrar les victòries del Barça.**

—Que sempre hi ha hagut una certa representació catalana, és evident. Ja els anys 20. I a la postguerra, per compensar psicològicament la derrota, es crea la idea, si voleu encara no formulada amb aquestes paraules, del Barça més que un club. Ja a final dels anys 60, els qui formàvem part del sector clandestí antifranquista aprofitem una victòria del Barça per cridar “visca Catalunya” al costat de “visca el Barça”. Ens situem a la Rambla, sortim del Boades, punt de trobada, i uns quants comencem a cridar “visca el Barça, visca Catalunya!”. I la gent va seguint. D'una altra banda, l'entusiasme pel Barça és una mostra que tenim poques coses a celebrar, com a catalans nacionals. Poques coses de les quals puguem estar orgullosos i celebrar col·lectivament. I això cristal·litza en un valor social que és el Barça. Això té una part poc positiva: celebrem el Barça perquè tenim

poca cosa a celebrar. Ho va dibuixar molt bé l'empresari cotoner Armand Carabén, que va ser directiu del Barça a l'època Montal, quan va titular el seu llibre de memòries *Catalunya és més que un club?* A veure si resultarà, deia, que Catalunya és poca cosa més que el Barça.

—**L'augment de la febre barcelonista a Catalunya ha anat lligat a la pèrdua del pes del futbol comarcal.**

—El fenomen és antic. Ja va passar primer a Barcelona, quan el Barça es menja el Sants, el Sant Andreu i l'Europa. Jo vivia a 300 metres d'on es va fundar l'Europa i a 600 del camp, i de petit sentia com la gent gran deia que els del Barça eren uns fills de puta.

—**I també al fet que molts immigrants s'han fet del Barça, no?**

—El fet és molt important. És una integració al país que no t'obliga políticament. En el llibre d'homenatge a Jordi Pujol que ha publicat l'Abadia de Montserrat recordo una anècdota sobre això, de final dels 60, de quan ens trobàvem a les reunions del consell de redacció de *Serra d'Or*. Pujol es lamentava dels pocs jugadors catalans que hi havia a l'equip i jo li vaig comentar que el gran defensa andalús Gallego ajudava a integrar l'emigració en els valors i la sentimentalitat catalana. Va acceptar el meu raonament.

—**El Barça reforça la capitalitat de Barcelona, fins i tot als Països Catalans, i, ahora, la capitalitat de Barcelona fa més fort el club. És una ajuda mútua. En països sense estat, és clau tenir una capital forta.**

—Sí. És important que Barcelona jugui a fons aquesta capitalitat, i el club se'n beneficia.

—**Cada lliga s'accentua més i més la rivalitat entre el Barcelona i el Madrid.**

—És una bipolarització, al meu entendre, negativa. Els darrers anys, la lliga se l'han disputada el Barça i el Madrid. Crec que estem 10 a 7, d'ençà que no la guanya un tercer equip, i seria 11 a 6 sense els empats del Betis i l'Espanyol de fa dues temporades. És brutal el predomini Barça-Madrid. I això dona lloc a un empobriment. La lliga l'han de poder guanyar més equips. Si et sobrepassa qualsevol, tant fa. En canvi, si és el Madrid, et poses histèric. Es crea un clima excessivament enrarit en la valoració de les derrotes i les victòries. D'una altra banda, això explica que el fervor Barça-Madrid sigui tan crispat i tens. D'allà cap aquí i d'aquí cap allà. Fixeu-vos fins a quin punt l'hostilitat és extrema que els madridistes han superat la imatge de la Catalunya espanyola. Tots els madridistes volen que el Barça fracassi a Europa. Ja no pensen en un Barça espanyol.

—**I això de donar tanta importància a una victòria o una derrota amb el Madrid deu accentuar els estats d'eufòria i decepció, no?**

—De sempre, i al marge de la creixent rivalitat amb el Madrid, l'espectador del Barça hi passa en un instant. Una anècdota. Una temporada que ens costava fer un gol, un soci que teníem al davant bramava molt i se'n anava del camp abans d'hora. Un dia, l'equip va encertar la porteria i guanyava per tres o quatre a zero. De cop i volta, un jugador nostre falla un gol, salta cridant, cagant-se en l'equip, i se'n va del camp. Això reforça la idea que el Barça és una metàfora de Catalunya. Els catalans passem de l'exaltació al derrotisme; i amb el Barça, igual. El barcelonista és exaltat i maniacodepressiu. Això combina.

Lluís Bonada